

N:o 13.

Af Herr **E. Key m. fl.:** *Med förslag till ny härordning.*

Försvarsfrågan synes numera hafva kommit i det skede, att hvarken det gamla indelningsverket eller den 1875 föreslagna härordningen lära kunna läggas till grund för försvarsväsendets framtida ordnande.

Skälen härför torde blott i största korthet behöfva anföras.

Af alla är erkänt, att den indelta hären efter hand blifvit alldeles otillräcklig för landets försvar. Men hvarje försök att, med dess bibehållande, till en större styrkas åstadkommande, i väsentligare mån utvidga den allmänna värnpligten, skulle utgöra ett ingrepp i den oprivilegierade jordbrukarens otvifvelaktiga rätt till frihet från ytterligare utskrifning. Dertill kommer att, äfven om sådant läte sig göra, åt indelta hären dock icke skulle kunna gifvas den utbildning och förlängda öfning, som med skäl kunde fördras af en befälskader och stamtrupp, utan att indelningsverkets grunder derigenom förrycktes, samt dess söndersplittring eller upphäfvande deraf ganska snart blefve en oafvislig följd.

Likartadt blefve resultatet, om man försökte jemna indelningsverkets olika tryck på den dermed belastade jorden, eller, ännu hellre, fördela och utvidga detsamma lika på alla egovärden och beskattningsföremål.

Hvad beträffar 1875 års förslag, torde hos nationens flertal, med erkännande af dess militära följdriktighet i öfrigt, tankarne likväl allt mera förena sig i afseende på olämpligheten af den långa öfningstiden för samtliga värnpligtige, af den olika tjänstetiden för olika grader och vapen, af den derigenom nödvändiggjorda lottningen, af kasernväsendets allmänna tillämpning, och särdeles af den, i synnerhet för ett företrädesvis jordbrukande land, med korta somrar och långa afstånd, känbara förlust af dagsverken, som detsamma, jemte i öfrigt dryga kostnader, skulle föranleda.

Under sådana omständigheter torde ingen annan utväg till ett framtida ordnande af rikets försvar förefinnas, än uppgörandet af ett tredje förslag till

härordning, som, med bördans lika fördelning på alla medborgare och beskattningsföremål, skänkte åt landet den största militära trygghet, som med afseende på våra tillgångar och näringsförhållanden kunde åstadkommas. Och synas grunderna till ett dylikt förslag i mer eller mindre mån vara antydda och innehållas i den skrifvelse, som af 1873 års Riksdag afläts, äfvensom i Andra Kammarens beslut vid 1869, 1871, 1875 och 1877 års riksdagar.

En bland de viktigaste grundvalarne vid uppgörandet af ett nytt förslag till härordning är bestämmandet af den längsta möjliga tid, som mängden af värnpligtige kan underkasta sig för den militära utbildningen. Men härvid få icke de militära fordringarne ensamt vara måttgivande, utan fastmera den tid, som med afseende på nationens hittills varande föreställningssätt och utan förhindrande af den nationalvälmågas utveckling, hvarmed försvaret skall betalas, kan undvaras. Och i detta hänseende torde å senaste tider allmänna meningen hos nationens flertal hafva förenat sig om *trenne månader*, såsom det högsta möjliga.

Klart är emellertid, att denna utbildningstid, om äfven betydlig i förhållande till den närvarande, likvisst är för ringa att åt en trupp i krigstid, och särdeles med nutidens stora fordringar på soldaten, gifva den fasthet och öfning i yrkets olika delar, som är nödvändig, och utan hvilken de värnpligtige skulle blottställas för blodiga nederlag af en bättre öfvad fiende. Denna bristande utbildning synes imellertid väsentligen kunna ersättas derigenom, att åt de värnpligtige förskaffas dels en god ledning genom ett talrikt och fullt utbildadt befäl, dels ett kraftigt stöd genom ett tillräckligt antal bättre utbildade krigare eller en s. k. stam.

Häri genom sönderfaller armén i trenne delar: den fast anställda befälskadern, stammen, och de värnpligtige eller den hittillsvarande beväringen.

Den fast anställda befälskadern.

Som 1875 års förslag i militäriskt hänseende, oaktadt de anmärkningar som ur andra synpunkter deremot kunna göras, torde vara det omsorgsfullast utarbetade och för sig äfven hafva fackkunskapens auktoritet, synes detsamma i alla tillämpliga delar, som med ofvan stående hufvudgrunder kunna förenas, böra tillgodogöras.

Detta kan till en början ske med afseende på den fast anställda kadern af yrkesmän samt krigsmagtens indelning och styrka.

Den fast anställda personalen är i 1875 års förslag på följande sätt sammansatt (se bilagan E N:o 1 till 1875 års förslag, som dock företer några mindre olikheter med bilagan C, härrörande deraf att åtskilliga befattningar i båda förslagen blifvit uppförda under olika rubriker).

Officerare	2,659.
Fanjunkare och styckjunkare	712.
Sergeanter	3,244.
Korpraler	3,960.
Spel	1,556.
	<hr/>
	12,131.

Härtill komma 1,050 personer i civila befattningar samt 4,564 eliter eller vice korpraler. Dessa sistnämnde torde kunna utbildas inom stamtruppen, liksom allt det öfriga värnpliktiga befäl, som i 1875 års förslag påräknas vid härens ställande på krigsfot.

I öfrigt synes det fasta befälet böra bibehållas, äfven om på ett eller annat ställe, och särskildt vid specialvapnen, besparingar kunde tänkas, hvarjemte det åt framtiden blir förbehållet att visa, huruvida den nuvarande befälskadern, som i flera grader knappast uppgår till hälften af den i 1875 års förslag antagna, skall kunna uppbringas till denna styrka.

Likaså torde härens indelning böra bibehållas lika med den i 1875 års förslag antagna, i följd hvaraf densamma under krig skulle fördelas på höggvarteret, 6 fördelningar med deras staber, 26 infanteriregementen med 100 bataljoner (och samma områden), 11 kavalleriregementen med 44 linie- och 11 landtvärnsskvadroner, 6 regementen artilleri med 50 batterier (på 6 kanoner) och 8 fästningskompanier, 2 regementen fortifikationstrupper med 10 kompanier, och 3 bataljoner träng med 6 kompanier — hvartill komma depot- eller ersättningstrupperna, nemligen 24 infanteridepoter, 11 kavalleridepoter, 6 artilleridepoter, 2 ingenjördepoter och 6 trängdepoter.

Fälthärens styrka är i 1875 års förslag antagen till omkring 107,000 man stridande, hvartill komma ungefär 17,000 man icke stridande och 35,000 man ersättnings- eller depottrupper (se bilagan I, B). Denna fältstyrka synes visserligen något för stor, då den uppgår till icke mindre än 2 $\frac{2}{3}$ procent af den nuvarande befolkningsnumerären, en procent, som knappast någonstädes förefinnes i utlandet, der liniehären vanligtvis uppgår till 1 $\frac{1}{2}$ högst 2 procent af befolkningen. Och man bör icke glömma, att hvarje tillökning i afseende på den relativa styrkan hos ett litet och mindre rikt folk måste ske på bekostnad af utbildningen. Då likväl å andra sidan icke ett allt för stort missförhållande i antalet får förefinnas med den fiende, hvars anfall kan i fråga komma, torde den antagna styrkan böra bibehållas, allra helst som procenten i följd af folkökningen måste tänkas lägre, i förhållande till befolkningen, efter den tid af 15 till 20 år, då den nya organisationen blifvit i alla dess delar genomförd, än för närvarande.

Hvad beträffar arméns sammansättning, synas deremot åtskilliga förändringar kunna och böra vidtagas. I 1875 års förslag är en bestämd skil-

nad mellan linie och landtvärn antagen. Den stridande fälthärens linie utgöres af omkring 61,000 och landtvärnet af 46,000 man. Och synes den egentliga skilnaden mellan dessa båda kategorier ligga deri, att linien icke allenast skall utgöra ett första uppbåd vid mindre krigsfara, utan äfven kunna föras utom landets gränser i utländska krig, hvaremot landtvärnet blott skall uppbådas vid större krigsfara till försvar inom egna gränser. I en härordning, som den här föreslagna, hvilken endast afser försvar inom egna gränser, torde nödvändigheten af denna åtskilnad bortfalla, hvarför fälthären blott skulle utgöras af linie, hvilket icke hindrar, att deraf ett mindre uppbåd vid förefallande behof kan uppkallas.

I 1875 års förslag antagas 12 åldersklasser af värnpligtige nödvändiga att fylla linien och landtvärnet, hvaraf 6 tillhöra den förra och 6 den senare kategorien. Detta stora behof af åldersklasser härleder sig från den beräkning af afgang, som blifvit gjord af den komité, hvars utlåtande ligger till grund för 1875 års förslag. Enligt denna beräkning skulle af 36 å 37,000 ynglingar, som årligen uppnå värnpligtsåldern, blott 21,021 kunna gillas såsom krigsduglige. Då från dem dragas 1,500 till sjöförsvaret, återstå för landförsvaret af första klassen blott

.....	19,521.
och sedan, med beräknad afgang, af	
andra klassen blott	17,178,
tredje	16,749,
fjerde	16,330,
femte	15,922,
sjette	15,524,
sjunde	15,136,
åttonde	14,379,
nionde	13,660,
tionde	12,977,
elfte	11,679,
tolfte	10,511,
	<hr/>
	179,566.

Här äro således upptagne 20,000 man, eller nära på de två äldsta åldersklasserna, mera, än som behöfves att fylla hela härens behof af stridande, icke stridande och depottrupper. Likaså är antaget, att äfven de icke stridande måste bestå af fullt utbildadt manskap. Vidare synes en nog stor procent afdragen för flottan, hvars föga talrikt bemannade fartyg icke torde erfordra så stor styrka af krigsduglige värnpligtige. Slutligen synes den pröfning af de värnpligtige, som af 36 å 37,000 ogillar 15 å 16,000, vara allt för sträng och tåla vid en icke så obetydlig jemkning, hvarförutan ett antal icke fullt krigsduglige böra kunna användas såsom icke stridande.

För den manliga befolkningen är ingalunda likgiltigt, om den äfven vid framskriden ålder, då den satt bo och eget hushåll, skall vara beredd att utgå i första linien eller icke. Ty i 1875 års förslag är den värnpliktige i landtvärnet vid fäderneslandets försvar lika skyldig att genast utgå, som den i linien. Ju mera man kan inskränka de först utgående åldersklassernas antal, desto bättre. I detta hänseende bör all den sparsamhet, som är förenlig med försvarets upprätthållande, iakttagas.

Man kan därför föreställa sig, att de 6 första åldersklasserna skulle vara tillräcklige att fylla liniens behof. Äfven om man härifrån afdrager den yngsta klassen, hvilken vid krigs utbrott samlas i depôtterna såsom första ersättning för lidna förluster, så återstå dock af de 5 öfriga klasserna enligt nyssnämnda komités beräkning 81,000 man. Denna styrka är visserligen, jemte den fast anställda liniekadern af omkring 10,000 personer (se bilagan A) otillräcklig att *genast* fylla fältstyrkan till 107,000 man. Men gör man pröfningen af första åldersklassens krigsduglige mindre sträng, afdelar ett mindre antal till flottan, och sammansätter de icke stridande afdelningarne af sådana värnpliktige, som äro med mindre ofullkomligheter behäftade, så skulle dock redan nu det behöfliga antalet kunna erhållas. Och i alla händelser skola åldersklasserna efter den tid, som denna härordning, liksom den af 1875, behöfver till sin utveckling, så mycket hafva tillväxt i följd af folkökningen, att för både linien och dess icke stridande manskap erhålles full tillgång. Men om sålunda nämnde fem åldersklasser antagas tillräcklige att fylla linien, synes dock indelningen i tvenne uppbåd à 6 åldersklasser hvardera böra bibehållas. Och det vore ur detta andra uppbåd, som ersättningsmanskapet, sedan den yngsta åldersklassen utgått, skulle kompletteras, sålunda att sjunde klassen först uppbådades, dernäst den åttonde o. s. v.

I 1875 års förslag antagas infanteriregementenas tredje och fjerde bataljoner, kavalleriets landtvärnsskvadroner, artilleriets ammunitionskolonner och fortifikationens fästningsafdelningar m. m. sammansatte af landtvärnsmanskap. Då nu skilnaden mellan linie och landtvärn bortfaller, och det sistnämnda icke enligt detta förslag får påräknas för fältarmén, måste de fem linieklasserna lika fördelas på infanteriregementenas alla bataljoner samt dessutom lemna manskap till landtvärnsskvadronerna — om denna äfven med grunderna för 1875 års förslag mindre öfverensstämmande organisation anses böra bibehållas — äfvensom till artilleriets och fortifikationens nyss nämnda afdelningar (se bilagan I A, jemförd med B).

På det ej för mycken trupp af stammen och den öfvade beväringen skall dragas från de stridande afdelningarne, har i detta förslag vid trängens tills vidare blott bibehållits den fast anställda kadern, jemte en ur stamtruppen utbildad värnpliktig kader, tillsammans öfver 500 personer, hvar emot truppen antagits bestå af ööfvad beväring. Skulle likväl beväringss-

klasserna genom ofvan antydda medel blifva förstörade, torde äfven åt trängen böra tilldelas öfvad beväring, till en början till den styrka åtminstone, som i 1875 års förslag toges från linien, eller 3,851 man för fält- och depôt-trupperna.

I ofvanstående beräkningar är hela stamtruppen äfven inräknad i de sex första åldersklasserna, fastän troligt är, att en del af densamma ingått ur äldre åldersklass än den första, i hvilket fall en ökad tillgång af värnpligtige erhålles i första uppådet.

Stammen.

Denna arméns andra del har till ändamål att ersätta den nuvarande stammen och att åt de värnpligtige lemna det stöd, som i följd af deras mindre öfning och utbildning är nödvändigt.

Dess styrka bör således blifva ungefär densamma, som den nuvarande stammens. Inberäknar man i den senare trupp och vice korpraler vid arméns och flottans rust- och rotehåll, men afdrager spel, korpraler och allt annat befäl, så skulle styrkan uppgå till omkring 30,000 man. Till ungefär samma styrka beräknades motsvarande grader i den stam, som förutsattes i det arméförslag, hvilket af regeringen framlades vid 1871 års riksdag, och i hvilket beväringens öfningstid äfvenledes antogs till 90 dagar.

Det understöd, stammen skall lemna de värnpligtige, kan ske under flera former.

Till en början torde ur stammen böra utbildas allt det *värnpligtiga befäl och spel*, som i 1875 års förslag anses böra förefinnas vid sidan af den fast anställda kadern, för att vid härens mobilisering fylla behovet af befäl och spel. Detta värnpligtiga befäl utgöres af:

officerare	565
underofficerare	2,568
vice korpraler och sjukvårdssoldater (1875 års eliter)	4,564
spel	465
	<hr/>
	8,162.

Då åt de värnpligtige i allmänhet blott kan gifvas trenne månaders öfning, äro de, som tilldelats specialvapnen, hvilka kräfva betydligt längre utbildning, till större delen oförmögne att redan vid krigets utbrott utgå i första linien, fastän de under dess fortgång kunna utbildas till ersättning af lidna förluster vid samma vapen. Häraf följer nödvändigheten att samman-sätta truppen vid den del af *specialvapnen*, som genast vid mobiliseringen skall utrycka i ledet, af stamsoldater, vid kavalleriet uteslutande, samt vid

artilleriet och fortifikationen åtminstone till större delen. Nämnda trupp räknar i 1875 års förslag:

vid kavalleriet.....	3,916 man
„ artilleriet	5,488 „
„ fortifikationen.....	1,500 „
	<hr/>
	10,904 „

Afdrager man detta belopp, jemte den värnpligtiga befälskadern, från 30,000 man, så återstår såsom stamsoldater vid *infanteriet* 10,934 man.

Fördelad på vapen skulle stammens samtliga grader uppgå:

vid infanteriet till	16,782 personer
„ kavalleriet „	4,983 „
„ artilleriet „	6,159 „
„ fortifikationen till.....	1,787 „
„ trängen „	289 „
	<hr/>
	30,000*) „

Sedan stamtruppens styrka och fördelning sålunda blifvit beständ, kommer man till den viktiga frågan angående sättet för dess anskaffande.

Att sammanbringa en stamtrupp af nyssnämnda styrka genom anvärfning af löst folk af olika ålder på 3 eller 6 års tid samt att förlägga densamma i städernas kaserner, i likhet med våra nuvarande värfvade trupper, torde hvarken vara lämpligt eller möjligt. Icke lämpligt, emedan de värnpligtige då skulle få till föresyn och ledning den del af befolkningen, som härtill må hända vore minst tjenlig — icke möjligt, emedan man svårigen torde kunna påräkna den stora kontingent af 10,000 eller 5,000 man årligen — allt efter som man antager 3 eller 6 års tjenstetid — som härför vore behöflig, hvartill kommer den dryga kostnaden för kaserner åt samma styrka.

Då å andra sidan den lagtvungna militärtjensten för alla bör vara lika, och densamma icke kan utsträckas öfver ofvan antagna 3 månader, kan man ej heller ifrågasätta att bland de värnpligtige utlotta eller på annat sätt med tvång uttaga den behöfliga styrkan.

Deremot torde kunna antagas, att man bland de värnpligtige skulle kunna få det erforderliga antalet på *frivillighetens* väg, blott tillräcklig ersättning erbjödes och i öfrigt härför erforderliga villkor uppfyllas.

Bland de värnpligtige skulle säkerligen finnas ett betydligt antal, som, då de i alla fall måste underkasta sig en på tvenne år fördelad utbildning

*) Se deras fördelning å bilagan I, A.

af 3 månader, icke skulle draga i betänkande att förlänga densamma, blott tillräcklig godtgörelse erhöles och militärtjensten så anordnades, att de efter en tillfyllestgörande rekrytbildning icke längre höllos under fanorna, än som vore nödvändigt för det inlärdas bibehållande, utan kunde egna den öfriga tjänstetiden åt det valda medborgerliga yrket.

Att ens ungefärligen, och särdeles för framtiden, bestämma storleken af den *godtgörelse*, som erfordrades för att erhålla det behöfliga antalet, är naturligtvis stora svårigheter underkastadt samt beror till en icke ringa grad på för handen varande tillgång och efterfrågan af arbetare inom andra yrken. Tager man likväl i betraktande den årliga aflöning, som för närvarande består det ganska betydliga antal indelta soldater utan torp, för att icke tala om Vermlands jägare — äfvensom att ännu vid 1871 års urtima riksdag den indelte soldatens sammanlagda löneförmåner af regeringen icke ansågos böra beräknas högre än 125 kronor, lär en summa af 150 kronor årligen blifva tillräcklig. Skulle emellertid detta belopp i framtiden visa sig för lågt, må det höjas.

Ett oundgängligt vilkor för tillströmningen af värnpligtige är likväl, näst tillräcklig ersättning för tidsupoffringen, en sådan *behandling*, att den militära utbildningstiden betraktas såsom en medborgerlig skola, under ledning af välvilliga, bildade och upplyste lärare, men icke såsom en tvångsanstalt, der den värnpligtige till äfventyrs blir försvarlöst utsatt för förmäns öfvergrepp. Många finnas, hvilka ej till hvad pris som helst, vore det än så högt, på sådana vilkor skulle vilja underkasta sig en längre utbildningstid, men som gerna skulle foga sig efter krigslagarnes oundvikliga stränghet, blott de vore säkra om att städse bemötas med aktning. Imellertid synas krigslagarne i sitt nuvarande skick icke lemna tillräcklig garanti för en sådan behandling, hvarför deras omarbetande, i riktning af straffens likartade beskaffenhet för alla grader samt otvifvelaktiga skydd mot förmäns förolämpning, jemte säkerhet om upprättelse i motsatt fall, måste anses såsom ett nödvändigt vilkor för detta system, liksom för värnpligtens utvidgande öfver hufvud taget.

Såsom i icke ringa mån bidragande till frivilliges erhållande torde äfven kunna anses, om med den rent militära utbildningen, så vidt tiden det medgäfvde, kunde sättas i förening en sådan undervisning i medborgerliga ämnen, af hvilka de värnpligtige sedermera i livvets olika ställningar kunde hafva nytta. Blir denna dubbla undervisning god, bemötas de värnpligtige på ett humant om än allvarligt sätt, varder kosten och inhysningen tillfredsställande, hålles arbetstiden inom tillbörliga gränser, befrias den värnpligtige från fångbevakning och arbetskommendering samt all vaktgöring, som ej är behöflig för öfningen, så synes i hög grad troligt, att unge män af alla klasser skola finna förmånerna af fri undervisning, bostad och föda, jemte

kläder och penningeersättning så stora, att de i tillräckligt antal anmäla sig. Man kan i detta hänseende såsom exempel anföra Vendes artilleri, som sällan lär saknat rekryter från den kringliggande landsbygden. För mången arbetare skall det efter tjänstetidens slut hopsparda beloppet gifva ett godt handtag för framtiden, och mången skall derigenom sättas i stånd att tidigare än eljest få eget tak öfver hufvudet.

Som värnpliktig vid stamtruppen dels bör vara så fysiskt utbildad, att han kan uthärda fältlifvets ansträngningar, dels ej redan vara för mycket bunden vid medborgerligt yrke eller för nära fästad vid hemmet genom familjeband, torde den *ålder*, i hvilken han får antagas, böra inskränkas till de sex första värnpligtsåren, under hvilka han tillhör linien. Till lättnad för dem, som möjligtvis tidigare inom stammen skulle vilja fullgöra sin värnpligt, torde likvisst ett begränsadt antal böra kunna antagas redan efter fylda aderton år, dock icke vid någon af härens afdelningar till större mängd än en tiondedel af årskontingentens styrka.

Tjänstetidens längd synes böra bestämmas till densamma, som den värnpligtige eljest skulle tillbringa inom linien, nemligen 6 år. För att fylla det erforderliga antalet af 30,000 man, skulle således med denna tjänstetid erfordras en årlig kontingent af 5,000 rekryter. Tjänstetidens längd borde räknas från den dag, den värnpligtige inträder i rekrytskolan för utbildning till stamsoldat.

Stamrekryt bör, så vidt möjligt, antagas vid det regemente, inom hvars område han är bosatt. Och göres till vilkor för hans antagande, att han under tjänstetiden, vid det straff krigsartiklarne stadga, icke utan kompanichefens eller regementschefens tillstånd lemna kompaniets eller regementets stånd, hvarigenom hans tillstädesvaro vid hastigt uppbåd till tjänstgöring blifver otvifvelaktig.

Efter tjänstetidens slut inträder stamsoldaten i beväringens andra uppbåd, der han kvarblifver till den ålder, då han bör öfvergå till landstormen.

I afseende på *utbildningstidens längd* torde samma grunder böra följas, som i 1875 års härordning föreslogs för samtliga värnpligtige, dock med den skilnad att större vikt lades vid det inlärdas underhållande genom repetitionsöfningar under tjänsteåren efter rekrytskolan, hvaraf följer den sistnämndas förkortande i någon mån.

Då den sammanlagda öfningstiden i 1875 års förslag vid *infanteriet och trängen* uppgår till $12\frac{1}{2}$ månader, synes densamma således kunna förslagsvis fördelas på en rekrytskola af $7\frac{1}{2}$ månader samt en månads repetitionsöfning under hvarterdera af de fem följande åren. Likaledes *kavalleriets* sammanlagda 19 månader på 12 månaders rekrytskola, 2 månaders repetitionsöfning un-

der hvardera af de två följande åren, samt 1 månad dylik öfning under hvardera af de tre sista åren. Och slutligen *artilleriets och fortifikations-truppens* sammanlagda 14 månader på 9 månaders rekrytskola och 1 månads repetitionsöfning under hvardera af de fem följande åren — allt förslagsvis.

Då sålunda den hufvudsakliga delen af utbildningstiden sammantränges på det första året, men stamsoldaten under de öfriga åren kan egna betydlig tid åt annan sysselsättning, kan ifrågasättas, huruvida icke vore lämpligt, att af lönen blott under första året hela beloppet utbetalades, men under de öfriga åren en viss del innehölls till bildande af en besparing, som efter tjenstetidens slut till honom skulle öfverlemnas, förslagsvis hälften af årslönen. Skulle han dessförinnan genom sjukdom eller inträde i den fast anställda kadern afgå, torde han, eller i hans ställe hans rättsinnehafvare, utfå det innestående beloppet.

Stamsoldaterna antagas under rekryttiden vid hvarje regemente af de särskilda vapnen bilda en *rekrytskola*, bestående af ett kompani, en sqvadron, eller ett batteri, samt förläggas i därför särskildt inrättade etablissement, vid specialvapnen med erforderliga stallar. Då skolan förnämligast kommer att försiggå under den kalla årstiden, måste dessa etablissement med afseende härå vara anordnade och sålunda likna mindre kaserner, hvilka, om sådana ej kunna beredas i redan befintlige och kronan tillhöriga byggnader, helst böra upprättas å de nuvarande mötesplatserna, der *stammens repetitionsöfningar* skola försiggå i barackläger, eller i närliggande kaserner. Der specialvapnens repetitionsöfningar skola försiggå, torde äfven lämpligast böra förläggas de hästdepoter, om hvilka nedan säges, äfvensom hästbaracker för de legda hästarne (se bilaga II).

Beväringen.

Alla värnpligtige mellan 21—40 år, som icke ingått i befälskadern eller stammen, tillhöra beväringen, samt i de sex första åldersklasserna första uppbådet, i de dernäst följande sex klasserna andra uppbådet, och i de åtta sista landstormen.

Beväringens öfningar bestämmas till högst 90 dagar, hvilka vid infanteriet fullgöras under tvenne år, med 60 dagar under det första och 30 under det andra, men vid specialvapnen under ett år, nemligen det första.

Som det likväl är af vigt, att icke genom en allt för hastig tillämpning af värnpligtens utvidgande genast allt för stora penningeuppoffringar föranledas, äfvensom att icke befolkningen fattar en ovilja mot densamma, som kan föranleda reaktion, torde öfningarnes förlängning icke böra ske på

en gång, utan blott efter hand. I följd deraf synes lämpligt, att tillökningen från nuvarande 30 dagar till 90, under öfvergångstiden efter denna härordnings trädande i verksamhet, sker på följande sätt:

andra året från 30 dagar med 20.....	tillsammans	50
femte „ „ 50 „ „ 10.....	„	60
tionde „ „ 60 „ „ 20.....	„	80
femttonde „ „ 80 „ „ 10.....	„	90

På det ofvanstående öfningstid må blifva så fruktbringande som möjligt, antages den föregående af en allt mera utbredd militärofning i skolorna, äfvensom af frivilliga öfningar under åren mellan utgången ur folkskolan och inträdet i beväringens ålder, hvartill skarpskytterörelsen redan visat vägen. Dessa öfningar torde fördelaktigast kunna bedrivas med afseende på förvärfvandet af skicklighet i målskjutning. Och synes denna skicklighet vara af den vikt, att till uppmuntrandet af dess förvärfvande, jemte färdighet i andra militärofningar, någon afkortning i beväringens öfningstid borde ifrågakomma. Angående måttet af den färdighet, som bör utgöra villkoret för afkortningen, bör särskild förordning utfärdas.

Beväringsofningarna böra, så vidt möjligt är, försiggå i barackläger. För att vänja befolkningen vid värnpligtens gradvis skeende utsträckning samt åvägabringa en sann uppfattning af vapenofningarnes fosterländska vikt och ändamål, är krigslagarnes revision samt förbättring af vården i afseende på bostad, klädsel och förplägnad, af lika stor vikt för beväringen, som för stammen.

Härens hästar.

Äfven med afseende härå synes 1875 års förslag kunna läggas till grund. Enligt detsamma behöfver armén vid mobilisering 36,845 hästar. Men deraf anses blott 10,902 böra i fredstid underhållas. Det öfriga antalet skall anskaffas medelst en på förhand genom särskild lag ordnad utskrifning, hvarigenom kommunerna åläggas lemna hästar i förhållande till det inom dem befintliga antalet och mot full ersättning af staten.

Under fredstid antagas i 1875 års förslag blott ridhästar underhållne, samt de draghästar, som behöfvas för specialvapnens öfningar. Af dessa hållas åter blott en del ständigt på stall i kaserner, en annan del inhyses för billigare pris i så kallade hästdepoter och en tredje del anskaffas genom legning. Hela året om hållas på stall:

för officerare	1,159 hästar.
vid rytteriet	4,400 „
	Transport 5,559 „

	Transport	5,559	hästar.
vid artilleriet		1,456	„
„ fortifikationen		135	„
„ trängen		120	„
		7,270	„
för repetitionsöfningarne hållas i depoter			
vid rytteriet		2,200	„
legda äro vid artilleriet		1,182	„
„ fortifikationen		250	„
		10,902	„

Enligt beräkning i 1875 års förslag, skulle hvar och en af dessa hästar årligen i medeltal kosta 388 kronor. Erinrar man sig dock att enligt detta förslag egentligen blott de hästar behöfde hållas på stall, som erfordrades för rekrytskolorna, men de öfriga till större delen kunde förvaras vid depoterna eller utackorderas på landet, der deras underhållskostnad är vida billigare, synes en medelkostnad af 350 kronor om året ingalunda vara för lågt beräknad.

Kostnad.

Om för detta förslag samma beräkningar läggas till grund, som blifvit uppgjorda med afseende på 1875 års förslag, skulle årliga kostnaden för detsamma, på sätt Bilaga n:o III närmare utvisar, högst uppgå till 24,959,758 kronor.

Enligt Chefens för Generalstaben förslag till öfvergång från den nuvarande till den år 1875 föreslagna härordning skulle samtliga för densamma erforderliga kasernbyggnader, inberäknadt baracker på mötesplatserna, uppgå i rund summa till en kostnad af närmare 28 millioner kronor samt expropriationskostnaderna för exercisfältens anskaffande till $1\frac{1}{2}$ à 2 millioner kronor. Då ett betydligt anslag redan är beviljadt till baracker, och fasta etablissementer blott behöfva inrättas för 5,000 stamrekryter, i stället för 19,500 värnpligtige i 1875 års förslag, synes nyssnämnda kostnad kunna minskas till omkring en fjerdedel af den i sistnämnda förslag beräknade.

Då staten i följd af Regeringsformens 80 § genom indelningsverket, som blott genom Konung och Riksdag samfält kunnat ändras, haft en tillgång till stamtrupp och hästar, som nu på annat sätt skall åvägabringas,

synes äfven denna tillgång böra betryggas genom lagbestämmelser, som åtdensamma gifva fasthet och bestånd. I följd häraf torde genom särskild lag böra fastställas så väl stamtruppens ofvan föreslagna numerär, som de ständigt underhållna hästarnes antal. Genom ett i samma lag tillförsäkradt förslagsanslag, hvars belopp, af Riksdagen årligen pröfvadt, ställes till Kongl. Maj:ts förfogande, böra äfven erforderliga medel garanteras till såväl stamtruppens aflöning, som till underhåll af manskapets hästar vid kavalleriets stamtrupp. Och skall derom särskild motion aflemnas.

Rörande *öfvergången* från nuvarande härordning till den här föreslagna är särskild utredning gjord i bilaga IV.

Genomföres en härordning, fotad på ofvan föreslagna hufvudsakliga grunder, vinner landtförsvaret följande förstärkning i förhållande till det nuvarande:

befälskadern fördubblas;
 stammen erhåller tillräcklig utbildning och blir lämpligare såsom stöd för beväringen;
 den sistnämndas utbildningstid tredubblas; och
 slutligen minst fördubblas den vid mobilisering uttryckande härens styrka, hvarjemte i motsats till nuvarande förhållande tillräckligt sörjes för ersättningsmanskaf, hvaraf en stor del erhållit stamtrupps utbildning.

Jemfördt deremot med 1875 års förslag blir detta så till vida mindre tryckande, att den årliga kostnaden minskas, kostnaden för kaserner nedsätts till en fjerdedel, och en väsentlig besparing i dagsverken göres, hvar-till kommer att ingen genom lottning eller annat tvång åläggas längre militärtjänst än andra.

På grund af hvad ofvan blifvit sagdt och under vilkor af grundskatternas och roteringsbördans afskrifning, båtsmanshållets upphörande, bevillingens likställighet för all fastighet jemte deraf följande förändring i kommunalförfattningen, samt krigslagarnes omarbetande, allt i enlighet med derom af oss väckta förslag, få undertecknade föreslå:

att svenska hären sammansättes dels af en fast anställd befälskader af yrkesmän, dels af en ur de värnpligtiges leder anskaffad stamtrupp och dels af beväring;

att den fasta kadern utgöres af officerare, fanjunkare, sergeanter, korpraler och spel eller vederlikar till det antal, som i regeringens år 1875 framlagda förslag finnes afsedt, eller sammanlagdt 12,131 personer utom civile tjänstemän;

att stammens styrka utgöres af högst 30,000 man, deruti inbegripen den värnpligtiga befälskader, som i 1875 års förslag blifvit afsedd;

att allmänna värnpligten ordnas efter det förslag till lag, som af det särskilda utskottet för försvarsväsendet rörande frågor framlades vid 1877 års riksdag, dock med de mindre förändringar, som i bilaga n:o V äro angifne;

att till beväringen höra alla värnpligtige, som icke ingått i den fasta kadern eller stammen, samt att till beväringens första uppbåd räknas de sex första åldersklasserna, till andra uppbådet de sex dernäst följande, samt till landstormen de åtta sista åldersklasserna;

att härens styrka och indelning blir densamma, som i 1875 års förslag angifves;

att fälthären sammansättes af den del af fasta kadern och stamtruppen, som icke erfordras i depoterna, samt af beväringens andra till och med sjetta åldersklasser;

att till depoterna eller ersättningstrupperna räknas dels beväringens första åldersklass, dels dess andra uppbåd, hvaraf den sjunde åldersklassen först uppkallas, dernäst den åttonde o. s. v.;

att härens icke stridande manskap tills vidare sammansättes af sådane värnpligtige, som om än icke fullt stridsduglige, endast äro behäftade med mindre kroppsfel;

att stamsoldaten anskaffas ur de värnpligtiges sex första åldersklasser genom frivilligt åtagande och mot den betalning, som kan finnas erforderlig; dock må äfven yngre värnpligtige kunna antagas, fastän icke under aderton års ålder och icke vid någon af härens afdelningar till större antal än tio procent af årskontingenten;

att stamsoldats tjänstetid blifver sex år, räknad från

den dag han inträder i rekrytskolan, hvadan årskontingenten blir 5,000 man;

att stamsoldat, så vidt möjligt, antages vid det regemente, inom hvars område han är bosatt, och hvilket han under tjenstetiden ej utan befälets tillstånd får lemna;

att stamsoldats utbildning vid hvarje vapen erhåller den sammanlagda längd, som i 1875 års förslag är angifven, dock med den fördelning, som ofvan finnes föreslagen;

att stamsoldat efter tjenstetidens slut inträder i beväringens andra uppbåd, der han kvarblifver till den ålder, då han bör öfvergå till landstormen;

att beväringens öfningar skola bestämmas tillsammans till högst 90 dagar, hvilka vid infanteriet fullgöras under *tvänne* år, med 60 dagar under det första och 30 under det andra, men vid specialvapnen under *ett* år, nemligen det första;

att denna tillökning i öfningstiden blott sker efter hand, nemligen från nuvarande 30 dygn med 20 dygn under andra året efter denna härordnings trädande i verksamhet, med 10 dygn under femte året, med 20 dygn under tionde året och med 10 dygn under det femtonde;

att någon afkortning i denna öfningstid medgifves, om ett visst mått af färdighet i målskjutning jemte annan militäröfning kan ådagaläggas, hvarom särskild förordning utfärdas;

att stammens rekryter utbildas i fasta etablissementer, med erforderliga stallar, samt att stammens repetitionsöfningar försiggå i barackläger;

att beväringens öfningar likaledes försiggå i barackläger;

att hästar för härens räkning underhållas i fred till det antal, som i 1875 års förslag finnes angifvet, dock så att icke större antal ständigt hålles i tjenstgöring, än som för skolorna är erforderligt, hvaremot återstoden dels utfodras i hästdepoter eller utackorderas på landet, och förläggas der repetitionsöfningarne skola försiggå, dels anskaffas genom legning.

Dessutom torde till underlättande af öfvergången från den nuvarande till den här föreslagna härordningen böra bestämmas;

att vid karls afgång från rusthåll till statsverket utan ersättning öfverlemnas häst och persedlar vid uppsutna regementen och corpser, men blott persedlar vid de afsutna, allt i mönstergildt skick enligt nu gällande bestämmelser; och

att, om staten så fordrar, åligger det samma rusthåll att under öfvergångstiden mellan mötena besörja hästens utfodring och vård, efter pris, som genom markgångssättning för året bestämmes.

Stockholm den 19 Januari 1878.

E. Key. C. A. Larsson. Nils Larsson i Tullus. Liss Ol. Larsson. Ola Andersson. Pehr Pehrsson. J. G. Jansson. P. Hübinette. Carl Ijvarsson. P. A. De Joungé. J. S. Fredricson. A. W. Uhr. A. P. Andersson. Lars Ersson. J. M. Svensson. Isaac Asklöf. J. Andersson. Carl Mejenqvist. S. Johnson. Magnus Andersson. L. J. Larsson. V. Erickson. Johannes Andersson. J. Jonasson. Carl Magni. C. I. Bengtsson, J. August Sjö. Jöns Persson. J. P. Nilsson. A. P. Danielsson. C. J. Svensén. Gust. Jonsson. Nils Petersson. J. F. Carlsson. Ola Månsson. Lars Månsson. O. Nilsson. Per Nilsson i Kulhult. Sven Nilsson. Aug. Peterson. O. B. Olsson. Johan Jönsson. Anders Nilsson. Åke Andersson. Mårten Trulsson. Nils Nilsson. Christen Assarsson. Ivar Månsson. S. Andersson. Anders Persson. C. Christensson. Per Nilsson i Espö. A. Ohlsson. C. A. Jönsson. S. Fr. Norén. Aug. Börjeson. J. Smedberg. P. G. Sandberg. A. W. Westerdal. A. Svensson, från Skaraborgs län. J. W. Lundqvist. N. J. Boström. Joh. Jonson. F. Andersson. S. Magnusson. J. N. Biesert. J. E. Billström. A. Andersson i Intagan. Olof Olsson. C. F. Segerlind. Jonas Jansson. A. Andersson i Smedbyn. Per Nilsson i Råby. J. E. Johansson. C. W. Berglind. Gust. Carlsson. Anders Andersson i Nyckelby. C. Johanson. Erik Westin. O. Jonsson. M. Jonsson. Anders Larsson. P. Näsman. P. O. Hörnfeldt. Jan Andersson. Hans Andersson. A. Bäckström. Pehr Nilsson i Wittjerf. Pehr Benjaminsson. Sven Håkansson. J. Jonasson i Gullaboås. C. E. Hjelm. A. A. Andersson. A. F. Petersson i Ugglekull. L. J. Fahlander. Eric Dofsén. Dan. Isacsson. A. P. Lind. J. Andersson i Knarreвик. Lasse Jönsson. P. Sahlström. P. Larsson.

Bilagan I A.

Förslag öfver hären på krigs-

			F a s t a n s t ä l d p e r s o n a l						Civile befattn.
			Office- rare.	Fanj. m. m.	Sergean- ter.	Korp- raler.	Spel.	Summa.	
Fält- trupper.	Stridande.	Generalitetet	8	—	—	—	—	8	—
		Generalstaben	38	—	—	—	—	38	—
		Fotfolket	1,387	473	1,762	2,352	1,051	7,025	—
		Ryttteriet	308	66	363	352	143	1,232	—
		Artilleriet	291	100	331	330	124	1,176	—
		Fortifikationen	70	23	128	112	31	364	—
		Trängen	—	—	—	—	—	—	—
			2,102	662	2,584	3,146	1,349	9,843	—
	Icke stridande.	Generalitetet	—	—	—	—	—	—	69
		Generalstaben	—	—	—	—	—	—	3
		Fotfolket	—	—	—	—	—	—	345
		Ryttteriet	—	—	—	—	—	—	143
		Artilleriet	—	—	—	—	—	—	132
		Fortifikationen	—	—	—	—	—	—	22
Trängen		54	8	137	—	18	217	74	
		54	8	137	—	18	217	788	
		2,156	670	2,721	3,146	1,367	10,060	788	
Depot- trupper.	Stridande.	Fotfolket	318	—	300	588	159	1,365	—
		Ryttteriet	44	11	77	88	22	242	—
		Artilleriet	80	8	106	118	8	320	—
		Fortifikationen	23	9	4	20	—	56	—
		Trängen	—	—	—	—	—	—	—
			465	28	487	814	189	1,983	—
	Icke stridande.	Fotfolket	—	—	—	—	—	—	52
		Ryttteriet	—	—	—	—	—	—	11
		Artilleriet	38	13	23	—	—	74	136
		Fortifikationen	—	—	—	—	—	—	18
		Trängen	—	1	13	—	—	14	6
		38	14	36	—	—	88	223	
		503	42	523	814	189	2,071	223	
		2,659	712	3,244	3,960	1,556	12,131	1,011	

fot enligt ofvan framställda förslag.

Stampersonal							Beväring		Summa.
Office-rare.	Under-officerare.	Vice-korporaler.	Spel.	Manskap.	Summa.	Civile befattn.	Öfvad.	Oöfvad.	
---	---	---	---	---	---	---	---	---	8
---	---	---	---	---	---	---	---	---	38
312	1,702	1,788	247	10,934	14,983	---	65,766	---	87,774
22	121	792	22	3,916	4,873	---	1,386	---	7,491
23	69	367	30	5,488	5,977	---	1,671	---	8,824
28	76	100	15	1,500	1,719	---	1,494	---	3,577
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
385	1,968	3,047	314	21,838	27,552	---	70,317	---	107,712
---	---	---	---	---	---	---	---	---	70
---	---	---	---	---	---	---	1	---	3
---	---	498	---	---	498	7	---	2,802	3,652
---	---	66	---	---	66	---	---	495	704
---	---	50	---	---	50	51	---	3,633	3,866
---	---	18	---	---	18	12	---	420	472
41	96	90	10	---	237	123	---	7,866	8,517
41	96	722	10	---	869	194	---	15,216	17,284
126	2,064	3,769	324	21,838	28,421	194	70,317	15,216	124,996
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
84	438	554	125	---	1,201	---	23,230	---	25,796
22	---	22	---	---	44	---	1,364	---	1,650
14	---	76	12	---	102	---	4,558	---	4,980
7	21	16	4	---	48	---	360	---	464
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
127	459	668	141	---	1,395	---	29,512	---	32,890
---	---	100	---	---	100	24	---	---	176
---	---	---	---	---	---	22	---	66	99
---	5	25	---	---	30	29	---	600	869
---	---	2	---	---	2	2	---	4	26
12	40	---	---	---	52	15	---	1,200	1,287
12	45	127	---	---	184	92	---	1,870	2,457
139	504	795	141	---	1,579	92	29,512	1,870	35,347
565	2,568	4,564	465	21,838	30,000	286	99,829	17,086	160,343
---	---	---	---	Infanteri	16,782	---	---	---	---
---	---	---	---	Kavalleri	4,983	---	---	---	---
---	---	---	---	Artilleri	6,159	---	---	---	---
---	---	---	---	Fortifikation	1,787	---	---	---	---
---	---	---	---	Trängen	289	---	---	---	---
---	---	---	---	---	30,000	---	---	---	---

Bil. I B.

Förslag öfver hären på krigs-

			F a s t a n s t ä l d e.						
			Office- rare.	Fanj. och styckj.	Ser- gean- ter.	Korp- raler.	Spel.	Summa.	Civile befattn.
Fält- trupper.	Stridande.	Generalitetet	8	—	—	—	—	8	—
		Generalstaben	38	—	—	—	—	38	—
		Fotfolket: linie	928	269	1,558	2,352	847	5,954	—
		landtv.	459	204	204	—	204	1,071	—
		Rytteriet: linie	308	66	363	352	143	1,232	—
		landtv.	—	—	—	—	—	—	—
		Artilleriet: linie	291	100	331	330	124	1,176	—
	landtv.	—	—	—	—	—	—	—	
	Fortifik.: linie	70	23	128	112	31	364	—	
	landtv.	—	—	—	—	—	—	—	
			2,102	662	2,584	3,146	1,349	9,843	—
	Icke stridande.	Generalitetet	—	—	—	—	—	—	69
		Generalstaben	—	—	—	—	—	—	3
		Fotfolket: linie	—	—	—	—	—	—	294
landtv.		—	—	—	—	—	—	51	
Rytteriet: linie		—	—	—	—	—	—	143	
landtv.		—	—	—	—	—	—	—	
Artilleriet: linie		—	—	—	—	—	—	132	
landtv.	—	—	—	—	—	—	—		
Fortifik.: linie	—	—	—	—	—	—	22		
landtv.	—	—	—	—	—	—	—		
Trängen: linie	54	8	137	—	18	217	74		
landtv.	—	—	—	—	—	—	—		
		54	8	137	—	18	217	788	
Depot- trupper.	Stridande.		2,156	670	2,721	3,146	1,367	10,060	788
		Fotfolket: linie	318	—	300	588	159	1,365	—
		landtv.	—	—	—	—	—	—	—
		Rytteriet: linie	44	11	77	88	22	242	—
		landtv.	—	—	—	—	—	—	—
	Artilleriet: linie	80	8	106	118	8	320	—	
	landtv.	—	—	—	—	—	—	—	
	Fortifik.: linie	23	9	4	20	—	56	—	
	landtv.	—	—	—	—	—	—	—	
			465	28	487	814	189	1,983	—
	Icke stridande.	Fotfolket: linie	—	—	—	—	—	—	52
		landtv.	—	—	—	—	—	—	—
		Rytteriet: linie	—	—	—	—	—	—	11
		landtv.	—	—	—	—	—	—	—
Artilleriet: linie		38	13	23	—	—	74	136	
landtv.		—	—	—	—	—	—	—	
Fortifik.: linie	—	—	—	—	—	—	18		
landtv.	—	—	—	—	—	—	—		
Trängen: linie	—	1	13	—	—	14	6		
landtv.	—	—	—	—	—	—	—		
		38	14	36	—	—	88	223	
		503	42	523	814	189	2,071	223	
		2,659	712	3,244	3,960	1,556	12,131	1,011	

fot enligt 1875 års härordning.

V ä r n p l i g t i g e .							Summa
Officerare.	Under-officerare.	Eliter.	Spel.	Manskap.	Summa.	Civile befattn.	summarum.
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	8
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	38
100	294	1,788	— —	38,250	40,432	— —	87,774
212	1,408	— —	247	38,450	40,317	— —	
— —	— —	792	— —	3,916	4,708	— —	7,491
22	121	— —	22	1,386	1,551	— —	
— —	— —	367	— —	5,488	5,855	— —	8,824
23	69	— —	30	1,671	1,793	— —	
— —	— —	100	— —	1,500	1,600	— —	3,577
28	76	— —	15	1,494	1,613	— —	
385	1,968	3,047	314	92,155	97,869	— —	107,712
— —	— —	— —	— —	— —	— —	1	70
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3
— —	— —	498	— —	1,425	1,923	— —	3,652
— —	— —	— —	— —	1,377	1,377	7	
— —	— —	66	— —	429	495	— —	704
— —	— —	— —	— —	66	66	— —	
— —	— —	50	— —	52	102	51	3,866
— —	— —	— —	— —	3,581	3,581	— —	
— —	— —	18	— —	312	330	12	472
— —	— —	— —	— —	108	108	— —	
— —	— —	90	— —	2,821	2,911	123	8,517
41	96	— —	10	5,045	5,192	— —	
41	96	722	10	15,216	16,085	194	17,284
426	2,064	3,769	324	107,371	113,954	194	124,996
— —	— —	554	125	23,230	23,909	— —	25,796
84	438	— —	— —	— —	522	— —	
— —	— —	22	— —	1,364	1,386	— —	1,650
22	— —	— —	— —	— —	22	— —	
— —	— —	76	— —	3,342	3,418	— —	4,980
14	— —	— —	12	1,216	1,242	— —	
— —	— —	— —	— —	360	360	— —	464
7	21	16	4	— —	48	— —	
127	459	668	141	29,512	30,907	— —	32,890
— —	— —	100	— —	— —	100	— —	176
— —	— —	— —	— —	— —	— —	24	
— —	— —	— —	— —	66	66	11	99
— —	— —	— —	— —	— —	— —	11	
— —	— —	25	— —	— —	25	— —	869
— —	5	— —	— —	600	605	29	
— —	— —	2	— —	— —	2	— —	26
— —	— —	— —	— —	4	4	2	
— —	— —	— —	— —	940	940	— —	1,287
12	40	— —	— —	260	312	15	
12	45	127	— —	1,870	2,054	92	2,457
139	504	795	141	31,382	32,961	92	35,347
565	2,568	4,564	465	138,753	146,915	286	160,343

Bilaga II.

Stammens skolor.

Enligt hvad ofvan blifvit föreslaget, skulle af stammen tillhöra

infanteriet	16,782 personer
kavalleriet	4,983 »
artilleriet	6,159 »
fortifikationen	1,787 »
trängen	289 »

Summa 30,000 personer.

Enligt samma proportion skulle af de 5,000, som årligen antogs till stamrekryter, tillhöra

infanteriet	2,797 personer
kavalleriet	831 »
artilleriet	1,026 »
fortifikationen	298 »
trängen	48 »

Summa 5,000 personer.

I 1875 års förslag är infanteriet indeladt på 100 bataljoner, hvilket för hvarje bataljon årligen ger ungefär 28 stamrekryter. I samma förslag är infanteriet vidare indeladt på

21 regementen	å 4 bataljoner
4 »	å 3 $\frac{1}{2}$ »
1 »	å 2 »

I följd häraf skulle samtliga stamrekryter vid 21 regementen årligen uppgå till 114 man, vid 4 regementen till 98 man och blott vid ett enda till 56 man, samt följaktligen i allmänhet utgöra ett vanligt rekrytkompani.

Vid rytteriets 11 regementen skulle 75 å 76 man komma på hvarje skola och följaktligen motsvara en vanlig rekrytskvadron.

På hvart och ett af artilleriets 6 regementen komme deremot 171 stamre-

kryter, hvadan det torde vara lämpligast att fördela denna styrka på 2 skolor eller rekrytbatterier.

Äfven på hvart och ett af de 2 fortifikationsregementena komme så stor styrka, eller 149 man, att densamma lämpligast torde böra fördelas på 2 skolor, särdeles när man fäster afseende vid de olika ändamålen för ingenjörtruppens verksamhet; nemligen dels såsom pontonier, dels såsom fältingeniörer o. s. v.

Att för trängen blott behöfves en skola synes klart.

Sålunda skulle tillsammans följande årliga skolor förefinnas:

vid infanteriet	26
» kavalleriet	11
» artilleriet	12
» fortifikationen	4
» trängen	1
	Summa 54

Enligt hvad ofvan blifvit föreslaget, skulle rekrytskolorna räkka:

vid infanteriet	7 1/2 månader eller 225 dagar
» kavalleriet	12 » » 365 »
» artilleriet	9 » » 270 »
» fortifikationen	9 » » 270 »
» trängen	7 1/2 » » 225 »

Såsom grundval för beräkningen af den tid på året, då rekrytskolorna skola ega rum, torde böra läggas det antagandet, att samtliga stamrekryter skola bevista de öfriga stamklassernas och beväringens årliga repetitionsöfningar, äfvensom att de vid deras slut skola hafva fulländat rekrytskolan. Den lämpligaste tiden för dessa repetitionsöfningar synes derjemte vara Juni månad, då jordbruket utan allt för stor afsaknad kan undvara de flesta armarne.

Utgår man från detta antagande, skulle kavalleriets rekrytskolor börja den 1 Juli, artilleriets och fortifikationens den 1 Oktober, samt infanteriets och trossens den 15 November; dock må Kongl. Maj:t härutinnan kunna göra ändring vid de regementen, som afses lemna garnisoner i de större städerna eller på fästningarne.

Utgår man från nyss nämnda antagande skulle, med afseende på de öfriga öfningarne, från och med den 1 Oktober samtliga 5,000 stamrekryter vara samlade under fanorna. Den 1 Maj tillkommo dels tvenne klasser af kavalleriets stampersonal, eller 1,662 man, dels första beväringsskassen, som minst utgjorde 15,000 man. Den 1 Juni blefvo samlade dels stampersonalens 30,000 man, dels tvenne beväringsskassen, eller minst 30,000 man, hvartill kom den fast anställda personalen eller 12,000 man, hvaraf lämpliga delar under föregående tidskiften blifvit inkallade i tjenstgöring.

Storleken af den fast anställda personal, som behöfver inkallas för stam-

truppens rekrytskolor, är, då full tillgång till befäl förefinnes, egentligen blott en penningfråga af mindre betydelse. Antages för hvarje rekrytafdelning 5 officerare, 1 fanjunkare eller vederlike, 6 sergeanter, 12 korpraler eller vederlikar och 2 spel, eller sammanlagdt 26 personer, hvilket synes tillräckligt, skulle för samtliga rekrytskolor blott behövas 1,404 personer, förutom civile befattningar.

Vid skolorna lemnas, vid sidan af den rent militära utbildningen, äfven den undervisning i medborgerliga ämnen, som tiden medgifver, hvarjemte särskild uppmärksamhet egnas åt den undervisning, som kan utbilda stamrekryt till värnpliktigt befäl, och hvilken uti 1875 års förslag skulle lemnas i de så kallade regementsskolorna. Imellertid vill synas, såsom om der föreslagna vilkor för värnpligtiges befordran till underofficerare och officerare äro allt för stränga att kunna locka värnpligtige att underkasta sig dem. Till värnpligtiga underofficersgraden fordras vanlig underofficersexamen (lika med den fast anställdes) samt 18 månaders tjenstgöring vid trupp eller ock 8 månaders dylik tjenstgöring jemte maturitetsexamen. Till den värnpligtiga officersgraden fordras fullständig maturitetsexamen, minst 10 månaders tjenstgöring samt derunder vunnen befordran till underofficer, jemte en mindre officersexamen. Skall det påräknade, ganska betydliga antalet värnpliktigt befäl erhållas, synes i alla händelser fordran på underofficers medborgerliga bildning väsentligen böra nedsättas, äfvensom hans tjenstetid förkortas, samt examen inskränkas till den nödvändigaste reglements-kännedom. Å andra sidan torde äfven förmånerna böra ställas så höga, att han finner sin uträkning vid ett längre qvarstannande efter rekrytskolan, om sådant skulle anses behöfligt.

Fullföljes detta system, skulle man sannolikt derigenom vinna ett icke ringa tillskott åt det fasta befälet.

Uti 1875 års förslag är såsom regel antaget, att de värnpligtige skola utbildas i kaserner, äfvensom att dessa kaserner skola ligga i städerna, vid hvilka, enligt öfvergångsförslaget af 1877, öfningsplatser skola anskaffas alternativt för blott rekryterne, då öfriga till repetitionsöfningar inkallade klasser skulle öfvas i barackläger på nu varande mötesplatser, eller ock äfven för sistnämnda klasser. På hvad sätt hästdepoterna skola anordnas, är icke bekant.

I detta förslag antagas icke allenast beväringens öfningar försiggå i barackläger på de nuvarande mötesplatserna, utan äfven de 5 äldre stamklassernas, hvaraf följer, att derstädes äfven lämpligast hästdepoterna böra förläggas, samt baracker inrättas för legda hästar.

Då nu äfven stamrekryterne, jemte de för deras utbildning nödvändiga hästar, antagas bevista repetitionsöfningarne, synas skolornas fasta etablissementer eller mindre kaserner med stallar lämpligast å mötesplatserna böra förläggas, der man icke för besparings skull vill begagna redan i städerna befintliga etablissementer eller der sådana redan förut, såsom vid de värfvade specialvapnen, äro belägna.

Med afseende å sistnämnda omständighet synas vid artilleriet de redau be-

fintliga etablissementen lemna tillräckligt utrymme åt skolorna, för så vidt man ej vill förlägga några af de senare till fästningarna för att der utgöra garnison (motsvarande fästningskompanierna i 1875 års förslag). Äfven för en del af kavalleriets skolor torde de nuvarande värfvade regementenas etablissement i Stockholm och Skåne kunna användas, så att blott ett mindre antal nya behöfde upprättas. Likaså i afseende på fortifikationen och trängen. Största antalet torde vara erforderligt för infanteriets skolor, om äfven i afseende på dem en del af kronans i städerna belägna byggnader kan begagnas, i hvilket fall olägenheten af ett rekrytkompanis utflyttning till regementets mötesplats för repetitionsöfningen vid detta vapen är mindre än vid något annat.

För framläggandet af detaljeradt förslag angående de nya etablissementens ordnande saknas dock tillräcklig kännedom rörande beskaffenheten af kronans nuvarande härför tillgängliga byggnader.

Rörande kostnaderna må dock följande nämnas. I nyssnämnda öfvergångsförslag af 1877 är antaget att samtliga kostnader för de kaserner, som i 1875 års förslag varit afsedda, skulle, sedan redan befintliga etablissement eller byggnader blifvit anlitade, uppgå till i rundt tal 28 millioner, deruti inbegripen 1 million för baracker å mötesplatserna. Som likväl större delen af sistnämnda summa blifvit beviljad, äfvensom nuvarande etablissement och byggnader vida lättare kunna göras användbara för detta förslags mindre rekrytskolor, än för 1875 års större, torde fjerdedelen af ofvan nämnda summa, eller 7 millioner, kunna antagas blifva det högsta som erfordras för dess mindre kaserner.

Kostnaden för inköp af nya mötesplatser, som i 1875 års förslag upptagits alternativt till $1\frac{1}{2}$ å 2 millioner i runda tal, skulle enligt detta förslag, der de gamla mötesplatserna bibehållas, bortfalla, så vida ej medel behöfde anslås till deras utvidgande eller förflyttande.

Bilaga III.

Att med anspråk på full visshet uträkna kostnaden för en härordning i allmänhet och efter gällande priser är redan en bland de svåraste uppgifter. Så mycket mera måste svårigheterna ökas, då det gäller en härordning, hvilken först efter en tid af 15 å 20 år i alla sina delar blifvit genomförd.

Det viktigaste synes emellertid vara, att kostnaden bestämmes *relativt* till någon annan härordnings, hvars kostnad med tillräcklig säkerhet är känd. Att för en sådan jämförelse använda den nuvarande organisationen, torde likvisst vara mindre lämpligt, då kostnaderna för densamma ständigt ändras. Deremot synes

den gjorda förutsättningen inträffa på 1875 års härordning, hvilken dertill i så många delar tillämpas på den här föreslagna, hvarföre dess kostnader torde kunna läggas till grund för beräkningar angående den sistnämndas.

Här gäller således att utröna, hvilka kostnader af 1875 års förslag skola bibehållas, hvilka skola frändragas, och hvilka böra tillkomma.

I 1875 års förslag äro kostnaderna fördelade på följande hufvudsummor:	
1. Landtförsvarsdepartementet	71,500: —
2. Arméförvaltningen	162,000: —
3. Officerares, underofficerares och elitors löner	6,516,460: —
dagaförning	2,642,997: —
beklädnad och underhåll	2,912,737: 70,
befälsställägg	12,000: —
4. Spelet	758,246: 20,
5. Värnpligtige	7,101,052: 60,
6. Landstormens målskjutningsöfningar	100,000: —
7. Fältläkarecorpsen	485,955: —
8. Hästläkarecorpsen	91,470: —
9. Ecklesiastikstaten	72,000: —
10. Auditörstaten	34,800: —
11. Intendenturen	291,535: —
12. Härens handverkare	201,236: —
13. Åtskilliga embets- och tjenstemän samt betjente	149,380: —
14. Förhöjning i civile tjenstemäns löner	15,000: —
15. Härens hästar	4,231,910: —
16. Undervisningsanstalter	280,000: —
17. Kommendantsstaten	50,000: —
18. Sjukvårdskostnader	200,000: —
19. Kasern- och inqvarteringskostnader	700,000: —
20. Öfningskostnader	200,000: —
21. Krigsmaterielens underhåll	1,000,000: —
22. Underhåll af fästningar och kronans byggnader	200,000: —
23. Mönstrings- och marschkostnader med det värnpligtiga man- skapet	250,000: —
24. Rese- och traktamentskostnader	100,000: —
25. Diverse kostnader	169,720: 50,
	Summa 29,000,000: —.

Af ofvanstående summor antagas de å nummerna 1, 2, 6, 9, 10, 12, 14, 16, 17, 20, 22, 23, 24 och 25 uppförda, orubbadt bibehållna.

De förändringar och besparingar, som å de öfriga summorna kunna göras, måste naturligtvis förnämligast uppkomma derigenom, att blott 5,000 stamsoldater

jemte för deras utbildning behöfligt befäl och hästar, hållas i ständig tjenstgöring, under det i 1875 års förslag detta blir fallet med 19,500 värnpligtige samt större delen af härens befäl och hästar.

Till en början afgår hela kostnaden för *eliterna* uppgående till:

lönen	273,840: —
dagafföningen	120,088: —
beklädnad och underbåll	1,128,827: 20
	<hr/>
	Summa 1,522,755: 20.

Vidare afgår en betydlig del af dagafföningen för den del af befälet m. m. som i 1875 års förslag åtnjuter sådan hela året om, eller 365 dagar, emedan blott ett mindre antal blir anställt vid rekrytskolorna och återstoden till större delen blott tjenstgör under repetitionsöfningarne, eller en månad, förutom dem som äro anställda vid kavalleriet, hvaraf tvenne klasser hafva två månaders repetitionsöfning.

Denna dagafflöning utgår under 365 dagar för:

10 generaler	med 6 kronor om dagen	21,900: —
47 öfverstar	” 5 ” ” ”	85,775: —
105 regementsofficerare	” 4 ” ” ”	153,300: —
399 kaptener	” 3 ” ” ”	436,905: —
37 regementsqvartermästare	” 3 ” ” ”	40,515: —
1,086 löjtnanter	” 2 ” ” ”	769,460: —
497 fanjunkare	” 1 ” ” ”	181,405: —
1,706 sergeanter	” 40 öre ” ”	249,076: —
2,716 korpraler	” 25 ” ” ”	247,835: —
45 spel	” 1 krona ” ”	16,425: —
409 ”	” 40 öre ” ”	59,714: —
28 ”	” 25 ” ” ”	2,555: —
497 ”	” 10 ” ” ”	18,140: —
1 läkare	” 5 kronor ” ”	1,825: —
51 ”	” 4 ” ” ”	74,460: —
38 ”	” 3 ” ” ”	41,610: —
9 ” (under 265 dagar)	” 2 ” ” ”	6,570: —
18 hästläkare	” 3 ” ” ”	19,710: —
22 ”	” 2 ” ” ”	16,060: —
6 fältintendenter	” 4 ” ” ”	8,760: —
45 regementsintendenter	” 3 ” ” ”	49,275: —
26 musikdirektörer	” 2 ” ” ”	18,980: —
		<hr/>
		2,520,255: —

Att med säkerhet angifva, huru stor del af detta befäl m. m. måste hållas i ständig tjenstgöring för ofvan nämnda skolor och öfningar, torde föra till allt

för långa uträkningar och dock bli föremål för olika omdömen. Men om man minskar dagafföningen med *två tredjedelar* af ofvanstående slutsumma, torde den återstående tredjedelen vara mer än tillräcklig för det befäls aflöning, som behöfves. På denna post skulle under sådan förutsättning vinnas en besparing af 1,680,170 kr. och 840,085 återstå.

Beklädnad och underhåll för ständigt i tjänst hållne fanjunkare, sergeanter och korporaler uppgår enligt 1875 års förslag till 1,763,910 kr. Äfven på denna post torde en betydlig besparing kunna göras, då beklädnaden för större delen icke nötes genom ständig tjenstgöring samt underhåll i kasern hela året om icke kommer i fråga, utan flertalet af dem, som vid skolorna ej blifvit anstälde, äro tjenstledige. En minskning af samma post med *hälften*, eller 881,950 kr., torde snarare vara för litet än mycket; samma belopp skulle då återstå.

Liknande afdrag torde kunna göras i afseende på spelets beklädnad och underhåll, hvilket uppgår till 366,163 kr., hvaraf hälften är 183,081.

Men om sålunda enligt nyss nämnda beräkningar betydliga besparingar kunna göras å kostnaderna för den fasta befälskadern, torde i stället af en annan anledning ett icke ringa tillskott blifva behöfigt. En stor del af kadern kan nemligen under vanliga förhållanden icke sysselsättas annat än vid repetitionsöfningarne samt i följd deraf under mellantiderna ej påräkna annan ersättning, än den fasta lönen. Densamma synes visserligen enligt 1875 års förslag tillfyllestgörande för officerscorpsen och fanjunkaregraden. Och i den lönereglering, som vid 1875 års riksdag beslöts, äro äfven sergeant- och korporalsgraderna, jemte spelet, tillräckligt tillgodosedde. Men då i följd af detta förslags antagande korporaler och spel icke komma i åtnjutande af alla nu afsedda löneförmåner, så inträder i afseende på dem ett ofördelaktigt förhållande, hvilket gör ett tillskott i fasta lönen nödvändigt. Beräknas detta tillskott i medeltal till omkring 100 kronor per man, uppstår derigenom en ökad utgift af öfver en half million. I öfrigt kan nämnda missförhållande, som alltid i mer eller mindre mån måste förefinnas hos arméer med liten fredsfot och stor krigsfot, utjemnas derigenom, att det fasta befälet turvis kommanderas till rekrytskolorna, till exempel under perioder af 3 till 4 månader.

Kostnaden för de värnplitige är i 1875 års förslag under utbildningstiden beräknad till 1 krona om dagen, hvaraf 94 öre i beklädnad och underhåll samt 6 öre i dagafföning; under repetitionsöfningarne äro beklädnad och underhåll beräknade till 1: 04 om dagen samt dagafföningen till 6 öre, eller tillsammans 1: 10 öre. Dessa belopp torde kunna läggas till grund för *stamsoldats* kostnad, så väl under utbildningen, som repetitionsöfningen, då han i alla fall uppbär lön, hvaremot för *beväring* ytterligare 14 öre enligt den i beväringenslagens § 27 mom. 4 föreslagna förändringen tillkomma nyssnämnda 1: 10 i dagkostnad eller 1: 24.

under dessa förutsättningar gestalta sig kostnaderna för stamrekryterna på följande sätt.

Befälsskolor.

Vid infanteriet och trängen under 225 dagar å 1 krona för 2,845 man	640,125: —
„ kavalleriet under 365 dagar å 1 krona för 831 man	303,315: —
„ artilleriet och fortifikationen under 270 dagar å 1 krona för 1,324 man	357,480: —
	<hr/>
	1,300,920: —

Repetitionskurser.

För 5 klasser af infanteriet, trängen, artilleriet och forti- fikationen under 30 dagar å 1: 10 om dagen	687,885: —
För 2 klasser af kavalleriet under 60 dagar å 1:10 om dagen	109,692: —
För 3 klasser af kavalleriet under 30 dagar å 1:10 om dagen	82,269: —
	<hr/>
	2,180,766: —

Hvarje klass af beväringen antages, sedan den ungefärliga stamkontingenten blifvit frändragen, till 15,000 man. *) Kostnaden för dess utbildning skulle blifva följande:

för 15,000 man under 30 dagar å 1: 24 för dagen.....	558,000: —
för 15,000 man under 60 dagar å 1: 24 för dagen.....	1,116,000: —
	<hr/>
	1,674,000: —

Lägges dertill kostnaden för stammens utbildning eller 2,180,766: —
så blir summan..... 3,854,766; —

hvilken, dragen från kostnaden för de värnepligtige i 1875 års förslag eller 7,101,052, å denna post ger en besparing af 3,246,286 kronor.

Kostnaden för härens hästar upptages i 1875 års förslag till 4,231,910 kronor. Antagas af de 7,270 ständigt i tjänstgöring hållna hästarne blott 2,270 erforderliga för skolorna så uppkommer derigenom en besparing af 575,000 kronor, hvilka frångå anslaget till utfodring, medikamenter och skoning; och antager man till och med 3,270 behöfliga i skolorna, så uppkommer dock en besparing af 440,000, hvadan den årliga medelkostnaden af 350 kronor för hvarje bäst, som blott skulle gifva en besparing af 416,210, snarare synes för högt, än för lågt tilltagen.

*) Att på förhand med säkerhet bestämma beväringens årliga styrka är naturligtvis omöjligt, då densamma beror på det antal stamrekryter, som från hvarje års-klass utgått.

I kostnadsberäkningen för 1875 års förslag synes kostnaden för hästskötare vid kavalleridepoterna inberäknade i de öfriga kostnaderna. Skulle systemet med hästdepoter enligt detta förslag erhålla vidsträcktare tillämpning, tillkomme derigenom ökad kostnad för hästskötare, hvilka äfven behöfdes för officershästar och vid specialvapnen med kortare rekrytskolor än ett år. Men då kostnaden i medeltal per häst i allt fall är rundligt tilltagen, och då åtminstone under övergångstiden större delen af hästarna antagligen komma att utackorderas på landsbygden, har ingen särskild utgift för hästskötare tills vidare blifvit beräknad.

I 1875 års förslag antagas sjukvårdskostnader till 200,000 kronor samt kasern- och inqvarteringsutgifter till 700,000 kronor. Båda parterna torde, under samma förutsättningar som ofvan, godt kunna minskas med två tredjedelar, hvarigenom å dem en besparing af 600,000 kronor skulle uppkomma.

Då uti 1875 års förslag icke närmare blifvit angifvet, hvad som bör inbegripas i kostnaderna för materielens underhåll m. m., så är svårt att beräkna, hvad deraf skulle kunna afdragas, då årligen blott 5,000 stamrekryter i stället för 19,500 värnpligtige äro underhållna. Men otvifvelaktigt synes att äfven på denna post en icke obetydlig besparing skulle kunna göras, förslagsvis halfva beloppet.

Sammanräknar man de besparingar, som med antagande af här föreslagna härordning skulle kunna göras i förhållande till den år 1875 föreslagna, så visa de sig vara följande:

Kostnaden för eliterna	1,522,755.
Å kostnaden för den fast anställda personalens dagaflöning	1,680,170.
Å kostnaden för det fast anställda befälets beklädnad och underhåll	891,950.
Å kostnaden för det fast anställda spelets beklädnad och underhåll	183,081.
Å kostnaden för de värnpligtige	3,246,286.
Å kostnaden för härens hästar	416,000.
Å kostnaden för sjukvården och kasern- m. m. utgifter	600,000.
Å kostnaden för underhållet af materielen	500,000.
	Summa 9,040,242.

Drager man likväl från denna summa kostnaden för stamtruppens aflöning med 4,500,000 kronor, äfvensom en half million i tillskott för korpralernas och spelets fasta löner, så återstår en besparing af 4,040,242 kronor hvilka, dragna från de 29 millioner, som 1875 års förslag skulle kosta, lemna en totalkostnad af 24,959,758 kronor.

Bilaga IV.

Förslag till öfvergång.

Öfvergången från den närvarande härordningen till den här föreslagna bör ordnas med afseende på
den fast anställda personalen,
stampersonalen,
beväringen och
hästarne.

Hvad beträffar den *fast anställda personalen*, synes intet hinder förefinnas att ordna dess tillökning och organisation efter ungefärligen samma grunder, som blifvit föreslagna i det af Chefen för Generalstaben utarbetade och för 1877 års Riksdag framlagda förslag till öfvergång från den nuvarande till den 1875 föreslagna härordningen. Detta gäller åtminstone alla i sistnämnda förslag fast anställda grader och befattningar, nemligen officerare, fanjunkare, sergeanter, korpraler och spel vid såväl linien som landtvärnet, då befälet vid det sistnämndas här användes vid infanteriregementenas tredje och fjerde bataljoner. En del befattningar torde dock böra tillsättas något tidigare än i nyssnämnda öfvergångsförslag blifvit afsedt.

Rörande vice korpralerna synas desamma efterband böra ersättas af den bland stamtruppen utbildade personal af samma grad. Eliterna bortfalla i följd deraf. Och hvad slutligen angår volontärinrättningen torde densamma blott böra bibehållas såsom en skola för bildandet af det fast anställda underbefälet, hvadan volontärernes antal icke bör blifva större, än som för afgangens ersättande kan vara behöfligt.

I afseende på den nuvarande stammens ersättande medelst den här föreslagna *stampersonalen* göra sig flere omständigheter gällande, som samtidigt måste tagas i betraktande, nemligen

tiden för den nuvarande stammens afgang,
tillvaron af de etablissementer, i hvilka den nya stampersonalens utbildning skall försiggå, och
tillgången på befäl och bästar för den nya stampersonalens utbildning.

Ehuru dessa omständigheter hafva inflytande på hvarandra, torde det dock vara skäl att, till öfversigtens lättande, behandla hvar och en särskildt.

De förändringar i den nuvarande stammens indelning och sammansättning, som skulle blifva en följd af 1875 års förslag, framgå af nedanstående tabell:

Infanteriet

Utgöres af bataljoner		Blir bataljoner
2	Södra Skånska regementet	4
2	Norra Skånska ”	4
—	Blekinge regemente	4
2	Kronobergs ”	4
2	Jönköpings ”	4
2	Kalmar ”	4
2	Första lifgrenadierregementet	4
2	Andra lifgrenadier ”	4
1	Smålands grenadier-corps	—
1	*) Hallands bataljon	—
2	Westgöta regemente	4
2	Westgöta Dals ”	4
2	Elfsborgs ”	4
2	Skaraborgs ”	4
2	Bohusläns ”	—
2	Svea Lifgarde	4
2	Lifregementet till fot	4
2	Uplands ”	4
2	Westmanlands ”	4
2	Södermanlands ”	4
1	Lifregementets grenadier-corps	—
1	Wermlands jägare	—
2	Nerikes ”	4

*) Bevärbataljoner.

2 Wermlands	regemente	4
2 Dalregementet		4
2 Helsinge	”	4
1 *) Westernorrlands	”	3 ¹ / ₂ .
1 Westerbottens	”	3 ¹ / ₂ .
1 Norrbottens	”	3 ¹ / ₂ .
1 Jemtlands	”	3 ¹ / ₂ .
4 *) Gotlands	”	2
<u>54</u>		<u>100.</u>

Kavalleriet

Utgöres af sqvadroner		Blir sqvadroner
10 Skånska husarregementet		5.
10 Skånska dragonregementet		5.
6 Husarregementet Carl XV		5.
5 Smålands husarregemente		5.
— Östgöta dragonregemente		5.
— Westgöta dragonregemente		5.
— Bohusläns dragonregemente		5.
5 Lifregementets husarer		5.
5 Lifregementets dragoner		5.
4 Lifgardet till häst		5.
2 Jemtlands hästjägarecorps		5.
<u>46</u>		<u>55.</u>

Artilleriet

Utgöres af batterier		Blir batterier
10 Vendes	regemente	10.
10 Första Göta	”	8.
— Andra Göta	”	9.
10 Första Svea	”	8.
— Andra Svea	”	8.
— Norrlands	”	7.
6 Fästningskompanier		8.

*) Beväringsbataljoner.

		Fortifikationen	
Utgöres af kompanier			Blir kompanier
7	}	Första ingenjör-regementet	5.
	}	Andra ingenjör-regementet	5.

Trängen.

Bataljoner
3.

Tiden för den nuvarande stammens afgång antages i 1877 års öfvergångsförslag vid den indelta truppen till 20 år samt vid den värfvade truppen till 3 år. Med afseende på dessa truppers ersättande torde den grundsatsen så vidt möjligt böra göras gällande, att den nya stampersonalens afdelningar äro färdigbildade, innan motsvarande styrka af den gamla stammen afgått.

Den tid, som erfordras för färdigbildande af hvarje afdelning af den nya stampersonalen, skulle enligt ofvanstående utgöras af sex år.

Vid alla *nya* regementen eller afdelningar kan stampersonalens antagande och skolornas öppnande börja omedelbart efter detta förslags antagande. Detta skulle således blifva fallet med

Blekinge regemente,
 Westernorrlands regemente,
 Gotlands regemente,
 Ett nybildadt dragonregemente,
 Andra Göta artilleriregemente,
 Andra Svea artilleriregemente,
 Norrlands artilleriregemente,
 Fästningskompanierna,
 Ett ingenjörregemente,
 Trängen.

Samma förhållande skulle ega rum med de nuvarande *värfvade* regementena, nemligen:

Svea lifgarde,
 Andra gardet (Lifregementet till fot),
 Husarregementet Carl XV,
 Lifgardet till häst,
 Vendes artilleriregemente,
 Göta artilleriregemente,
 Svea artilleriregemente,
 Ett ingenjörregemente.

Då utbildningstiden af dessa regementens stampersonal upptager 6 år, synes den värfvade truppens afgang böra börja på det fjerde året.

Med afseende på samtliga *indelta* regementen inträder deremot det förhållandet, att den nya stampersonalen blott behöfver tillkomma i den mån den gamla truppen afgår, hvartill, såsom nyss nämndes, 20 år erfordras. Följden häraf blir, att rekrytskolor allenast behöfva anordnas så ofta, som är nödvändigt för att ersätta afgangen under närmast kommande år. Härvid bör dock tillses, att icke på samma år både dylika nya rekrytskolor anordnas och sådana som erfordras för att ersätta afgangen efter den nya stampersonalens sexåriga tjenstetid, emedan derigenom rekrytbehovet somliga år blefve dubbelt. Och synes detta mål lämpligast kunna vinnas genom nya skolors tillkomst under första, fjerde, åttonde, tolfte, femtonde och sjuttonde åren, samt dessutom så ofta som den vid föregående skola utbildade stampersonalens sexåriga tjenstetid utlupit.

Skulle man under de sex första åren genast tillsätta hela den nya stampersonalen, så inträffade det förhållandet, att man under vissa år till större delen nödgades bekosta underhållet af både den gamla indelta hären och den nya stampersonalen. Skulle man åter genom årliga rekrytskolor ersätta motsvarande afgang, blefve skolorna så små, att den taktiska utbildningen vid dem ej lämpligen kunde försiggå. Å andra sidan minskas genom den föreslagna anordningen i början rekrytbehovet, hvilken omständighet äfven kan betraktas såsom en lättnad vid den här föreslagna härordningens tillämpande.

De afdelningar, för hvilka nyss omnämnda öfvergångssätt skulle anordnas, förutsätta vid infanteriet 18 rekrytskolor på 114 man och 4 på 98 man, samt vid kavalleriet 9 rekrytskolor på 75 till 76 man, således ett rekrytbehof af årligen omkring 3,120 man. Återstående 1,880 rekryter tillhöra de stamafdelningar, som inom de sex första åren kunna färdigbildas.

Huruledes stampersonalen tillväxer under 20 år, framgår af nedanstående tabell. De kursiverade siffrorna utvisa de år, under hvilka rekrytskolor vid indelta regementena ega rum.

	Rekryter behöf- vas.	Tillväxt vid värf- vade eller nya rege- menten.	Tillväxt vid indelta regementen.						Summa.
			Första perioden.	Andra perioden.	Tredje perioden.	Fjerde perioden.	Femte perioden.	Sjette perioden.	
Första	5,000	1,880	3,120	—	—	—	—	—	5,000
Andra	1,880	3,760	3,120	—	—	—	—	—	6,880
Tredje	1,880	5,640	3,120	—	—	—	—	—	8,760
Fjerde	5,000	7,520	3,120	3,120	—	—	—	—	13,760
Femte	1,880	9,400	3,120	3,120	—	—	—	—	15,640
Sjette	1,880	11,280	3,120	3,120	—	—	—	—	17,520
Sjunde	5,000	11,280	3,120	3,120	—	—	—	—	17,520
Åttonde	5,000	11,280	3,120	3,120	3,120	—	—	—	20,640
Nionde	1,880	11,280	3,120	3,120	3,120	—	—	—	20,640
Tionde	5,000	11,280	3,120	3,120	3,120	—	—	—	20,640
Elfte	1,880	11,280	3,120	3,120	3,120	—	—	—	20,640
Tolfte	5,000	11,280	3,120	3,120	3,120	3,120	—	—	23,760
Trettonde	5,000	11,280	3,120	3,120	3,120	3,120	—	—	23,760
Fjortonde	5,000	11,280	3,120	3,120	3,120	3,120	—	—	23,760
Femtonde	5,000	11,280	3,120	3,120	3,120	3,120	3,120	—	26,880
Sextonde	5,000	11,280	3,120	3,120	3,120	3,120	3,120	—	26,880
Sjuttonde	5,000	11,280	3,120	3,120	3,120	3,120	3,120	3,120	30,000
Adertonde	5,000	11,280	3,120	3,120	3,120	3,120	3,120	3,120	30,000
Nittonde	5,000	11,280	3,120	3,120	3,120	3,120	3,120	3,120	30,000
Tjugonde	5,000	11,280	3,120	3,120	3,120	3,120	3,120	3,120	30,000

En särskild fråga blir, huruvida den nya stampersonalen under tjänstgöring med den gamla truppen vid repetitionsöfningarne eller i händelse af mobilisering skall bilda särskilda afdelningar för sig eller införlifvas med den gamla. För den förra utvägen talar den olika rekryteringsgrunden, åldern och utbildningen. För den senare deremot de stora svårigheter i taktiskt och ekonomiskt hänseende, som skulle härflyta från åtskiljandet af de olika slagen af stampersonal. Och torde man derföre böra besluta sig för den gemensamma tjänstgöringen, allrahelst som de möjliga olägenheterna deraf vid de värfvade afdelningarne blifva snart öfvergående och i afseende på den indelta truppen i mindre mån kunna anses göra sig gällande. Så fort den ökade befälstillgången det medgifver, måste i alla fall en ny indelning genomföras, i det flertalet infanteriregementen skola utväxa från 2 till 4 bataljoner o. s. v., såsom ofvan blifvit antydt. I sammanhang dermed torde äfven sådana förhållanden böra ordnas, som sättet huruledes tvenne nyuppsatta dragonregementen skola ersätta de hälfter af Skånska husar- och

dragonregementena, hvilka ej bibehållas enligt 1875 års förslag med mera dylikt. Öfver hufvud torde blifva nödvändigt, att, med afseende på de ständiga förändringarne under öfvergångstiden, på förhand för hvarje år eller åtminstone för perioder af 2 till 3 år utarbета särskilda mobiliseringsförslag, i händelse krigsfara oförmodadt skulle påkomma.

Den andra omständigheten, som bör tagas i betraktande vid den nya stampersonalens utbildning och ersättande af den gamla, är tillvaron af *etablissementer* för rekrytskolorna. Lämpligast vore utan tvifvel, om denna sak vore ordnad, innan början af öfvergången till den här föreslagna härordningen, så att samtliga etablissementer då voro inredda eller nybyggda. Detta beror återigen på tillgången af penningar och möjligheten af att skyndsamt uppföra de nya etablissementer, som skulle blifva behöfliga. Skulle i detta hänseende likväl sådana svårigheter yppa sig, att deraf en längre tidsutdrägt blefve följden, torde man böra försöka att till en början hjälpa sig med provisoriska åtgärder, genom inredandet af tillfälliga lokaler, till dess de nya blifva färdiga. Och synes i detta hänseende de värfvade truppersnas kaserner, jemte andra kronans etablissementer, möjligtvis kunna lemna nödortfuga lokaler för de nyuppsatta regementena eller sådana, som skola ersätta de värfvade, och hvilka måste hafva årliga skolor. För alla öfriga regementen gäller det, enligt ofvan framställda öfvergångsplan, blott att skaffa lokaler för första årets rekrytskola, emedan sedermera ny skola blott det fjerde året ifrågakommer. I 1877 års öfvergångsplan antagas kaserner för 19,200 man kunna fulländas på 9 år; för omkring fjerdedelen af denna styrka, torde således under 3 år de för densamma behöfliga lokaler kunna fullbordas. Detsamma gäller äfven i afseende på baracker för repetitionsöfningarne.

Om äfven den nuvarande befälsstyrkan är otillräcklig för härens mobilisering enligt 1875 års plan, så lemna den likväl mer än tillfyllestgörande *tillgång till det befäl*, som erfordras för samtliga rekrytskolor, äfvensom till en början för repetitionsöfningarne. Till de nyuppsatta regementena kan tills vidare befäl kommanderas från de gamla.

Äfven *tillgången till hästar* för skolorna måste synas fullt tillräcklig, då, oberäknadt redan befintliga hästar för befälet och vid de värfvade regementena rusthållarne vid rusthållsvakans i fullgodt skick öfverlemna sina hästar till statsverket, jemte utrustning och sadelmundering. I den mån antalet klasser vid repetitionsöfningarne tillväxer, måste dock hästarnes mängd ökas.

Då *beväringens* öfningar ökas på sätt ofvan är föreslaget, och då anslag till baracker redan är beviljadt, synes med afseende på öfvergången inga särskilda åtgärder för densamma behöfva vidtagas, om man undantager ordnandet

af de förlängda öfningarne vid infanteriet på tvenne år, hvilket dock lämpligast torde kunna öfverlemnas åt krigsstyrelsen. Då antagligen åt den del af beväringen, som tilldelas specialvapnen, äfven undervisning i ridning kommer att meddelas, sedan öfningarne till en viss grad blifvit förlängda, måste iakttagas att då anskaffa för ändamålet behöfligt antal hästar.

Tillökningen af *hästar* måste, såsom nyss nämndes, rättas efter det antal, utöfver det nu befintliga, som behöfves för det växande antal klasser af stampersonalen, som deltager i repetitionsöfningarne, äfvensom efter beväringens behof vid specialvapnen. Derefter måste man äfven bestämma tiden för uppbyggande af hästdepoter och af baracker för de legda hästarne, hvilken sistnämnda åtgärd dock bör sättas i sammanhang med den öfvergångsbestämmelse, enligt hvilken rusthållarne, om staten så fordrar, åtager sig att, under öfvergångstiden, mellan mötena besörja den rusthållet tillhörande hästens utfordring och vård, mot ersättning efter årets markegångspris i orten.

Bilaga V.

Ändringar i den »Lag om allmänna värnpligten», som föreslogs af 1877 års Försvarsutskott.

§ 1.

Hvarje svensk man har skyldighet att deltaga i fäderneslandets försvar från och med det kalenderår, under hvilket han fyller tjuuguett år, till och med det under hvilket han fyller fyrtio.

§ 24.

1. Värnpliktig är, sedan han blifvit utskrifven, skyldig att för sin utbildning under fredstid tjenstgöra högst 90 dagar, hvilka vid infanteriet fullgöras under

tvenne år, med 60 dagar under det första och 30 under det andra, men vid specialvapnen under ett år, nemligen det första.

2. Denna tillökning af öfningstiden sker dock blott efterhand, nemligen från nuvarande 30 dygn med 20 dygn under det andra året efter denna härordnings trädande i verksamhet, med 10 dygn under femte året, med 20 dygn under tionde året och med 10 dygn under det femtonde.

§ 25.

Då rikets försvar, förberedelser dertill, eller bevarandet af rikets neutralitet det kräfver, må beväringens första uppåd eller ock större eller mindre del deraf, som konungen finner behöflig, inkallas i tjenstgöring.

§ 27.

1. Under tjenstgöring — — — — —
2. Värnpliktig, som — — — — —
3. Under första marschdag närmast till eller från mötesplatsen erhåller värnpliktig hittills vanlig marschaflöning; men för hvarje derutöfver skjutande marschdag 1 krona 50 öre.
4. Dagaflöningen under möte utgår med 20 öre.